

Bloeiende weilanden

Tekst en foto Henk van der Scheer

Voor bijen zijn er eigenlijk twee knelpunten: het vinden van voldoende voedsel (dracht) en het hebben van een goede gezondheid. Aan dat eerste knelpunt zou wat gedaan kunnen worden door melkveehouders als ze in weilanden wat meer bloemen zouden toelaten. Biologische veehouders doen dat al, zoals indertijd beschreven in dit blad (Bijenhouden 6(8):12-13;2012). Ik heb toen Nellie en Teunis Jacob Slob geïnterviewd. Nellie is imker en Teunis Jacob biologisch melkveehouder in de Alblasserwaard bij Noordeloos. Teunis Jacob gaf twaalf jaar lang (2002 - 2014) leiding aan Veelzijdig Boerenland, het platform van de agrarische natuurverenigingen in West- en Midden-Nederland.

Sinds het begin van de jaren 90 werden programma's voor een duurzame plattelandsontwikkeling ontwikkeld in de

Europese Gemeenschap. Een duurzaam ontwikkeld platteland diende zich te kenmerken door een economische, sociale en biologische diversiteit. Veel van die programma's waren gebaseerd op contracten tussen de overheid en landbouwers/veehouders waarin managementacties werden beschreven, zoals bemesting, veedichtheid en maaidata die een positief effect op de biodiversiteit zouden hebben. De deelnemers kregen vergoedingen voor extra kosten en verliezen aan opbrengst.

Twintig jaar later kregen de programma's forse kritiek, omdat ze inefficiënt zouden zijn in het tegengaan van verlies aan biodiversiteit. Daarop werd de aandacht verlegd naar op resultaten gebaseerde strategieën. Een van die strategieën was het in Frankrijk gehanteerde plan 'Bloeiende Weilanden', een

soort competitie voor veehouders strijdend om het verkrijgen van de beste agro-ecologische balans in semi-natuurlijke weilanden.

Tussen 2007 en 2014 deden daaraan ongeveer duizend boeren mee in vijftig regionale natuurparken. De resultaten zijn beschreven door onderzoekers van het nationale onderzoekinstituut voor de landbouw (INRA) en van de Lorraine universiteit te Nancy (Magda et al., 2015). Volgens de onderzoekers is het collectieve leren van het synergistisch samengaan van landbouw/veeteelt en milieu de hoeksteen van het proces. Niet het simpel noteren van de soortenrijkdom van bloemen in weilanden was het doel, maar een weilandecosysteem ontwikkelen rekening houdend met voedingswaarde van het grasland en het flexibel nemen van maatregelen die dat vereist. Zo werd nauwelijks bemest, maar gezorgd voor groei van vlinderbloemige planten, onder andere klavers en esparcette, en kon het gebruik van veterinaire medicijnen verminderd worden omdat er tanninehoudende planten, onder andere esparcette, madeliefje, muurpeper en ooivaarsbeksoorten, gingen groeien. Voor bijen waren onder andere klavers, paardenbloemen, saliesoorten en tijm van belang. In dat jarenlange proces werd gebruik gemaakt van uitwisselen van gegevens en terugkoppelen (feedback) om maatregelen en methoden van veetelers, natuurbeschermers en onderzoekers aan te passen. ●

Literatuur

Magda, D., de Sainte Marie, C., Plantureux, S., Agreil, C., Amiaud, B., Mestelan P. en Mihout, S., 2015. Integrating agricultural and ecological goals into the management of species-rich grasslands: Learning from the flowering meadows competition in France. *Environmental Management* 56:1053-1064.

Weiland met paardenbloemen.